

Olsztyn

grudzień 2023 r.

OPRACOWANIE EKOFIZJOGRAFICZNE PODSTAWOWE

dla projektu zmiany Studium uwarunkowań i kierunków
zagospodarowania przestrzennego gminy Wielbark

	<i>PLANAR Pracownia Projektowania Przestrzeni Pl. Konsulatu Polskiego 5 lok. 21, 10-532 Olsztyn Biuro: Pl. Konsulatu Polskiego 1 lok. 121, 10-532 Olsztyn Telefon do pracowni: 784 935 312</i>
<i>mgr inż. Jacek Rostek</i>	
<i>inż. Monika Słyszewska</i>	<i>Monika Słyszewska</i>
<i>mgr inż. arch. kraj. Aleksandra Brodowska</i>	<i>Aleksandra Brodowska</i>
<i>mgr inż. Marlena Król-Hryniewicz</i>	<i>Marlena Król-Hryniewicz</i>
<i>mgr inż. Paulina Lubińska-Bożomańska</i>	<i>Paulina Lubińska-Bożomańska</i>
<i>mgr inż. Marta Felczak</i>	<i>Marta Felczak</i>

SPIS TREŚCI

SPIS TREŚCI	1
WSTĘP	2
CHARAKTERYSTYKA I STAN ŚRODOWISKA PRZYRODNICZEGO TERENU OBJĘTEGO ZMIANĄ	3
Istniejący stan zagospodarowania terenu	3
Położenie fizycznogeograficzne i budowa geologiczna	5
Fauna i flora	6
Klimat	6
Hałas	7
Wody powierzchniowe i podziemne	7
Obszary objęte prawną ochroną na podstawie ustawy o ochronie przyrody	8
ANALIZA MOŻLIWOŚCI ZAGOSPODAROWANIA TERENU	8
SPISY	8

WSTĘP

Definicję opracowania ekofizjograficznego przedstawiono w ustawie z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska. (t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 1973 z późn. zm.): *Przez opracowanie ekofizjograficzne rozumie się dokumentację sporządzaną na potrzeby studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy, miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego oraz planu zagospodarowania przestrzennego województwa, charakteryzującą poszczególne elementy przyrodnicze na obszarze objętym studium lub planem i ich wzajemne powiązania.*

Rodzaje, zakres i sposób wykonania opracowań ekofizjograficznych przedstawiono natomiast w Rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 9 września 2002 r. w sprawie opracowań ekofizjograficznych (Dz. U. Nr 155, poz. 1298).

Opracowania ekofizjograficzne, zwane dalej "opracowaniami", sporządza się, biorąc pod uwagę:

- 1) dostosowanie funkcji, struktury i intensywności zagospodarowania przestrzennego do uwarunkowań przyrodniczych;*
- 2) zapewnienie trwałości podstawowych procesów przyrodniczych na obszarze objętym planem zagospodarowania przestrzennego;*
- 3) zapewnienie warunków odnawialności zasobów środowiska;*
- 4) eliminowanie lub ograniczanie zagrożeń i negatywnego oddziaływania na środowisko;*
- 5) ustalenie kierunków rekultywacji obszarów zdegradowanych.*

Opracowanie składa się z części opisowej i kartograficznej, które obejmują:

- 1) rozpoznanie i charakterystykę stanu oraz funkcjonowania środowiska, udokumentowane i zinterpretowane przestrzennie w zakresie:*
 - a) poszczególnych elementów przyrodniczych i ich wzajemnych powiązań oraz procesów zachodzących w środowisku,*
 - b) dotychczasowych zmian w środowisku,*
 - c) struktury przyrodniczej obszaru, w tym różnorodności biologicznej,*
 - d) powiązań przyrodniczych obszaru z jego szerszym otoczeniem,*
 - e) zasobów przyrodniczych i ich ochrony prawnej,*
 - f) walorów krajobrazowych i ich ochrony prawnej,*
 - g) jakości środowiska oraz jego zagrożeń wraz z identyfikacją źródeł tych zagrożeń;*
- 2) diagnozę stanu i funkcjonowania środowiska, a w szczególności:*
 - a) ocenę odporności środowiska na degradację oraz zdolności do regeneracji,*
 - b) ocenę stanu ochrony i użytkowania zasobów przyrodniczych, w tym różnorodności biologicznej,*
 - c) ocenę stanu zachowania walorów krajobrazowych oraz możliwości ich kształtowania,*

- d) ocenę zgodności dotychczasowego użytkowania i zagospodarowania obszaru z cechami i uwarunkowaniami przyrodniczymi,
 - e) ocenę charakteru i intensywności zmian zachodzących w środowisku,
 - f) ocenę stanu środowiska oraz jego zagrożeń i możliwości ich ograniczenia;
- 3) wstępną prognozę dalszych zmian zachodzących w środowisku, polegającą na określeniu kierunków i możliwej intensywności przekształceń i degradacji środowiska, które może powodować dotychczasowe użytkowanie i zagospodarowanie;
- 4) określenie przyrodniczych predyspozycji do kształtowania struktury funkcjonalno-przestrzennej, polegające w szczególności na wskazaniu obszarów, które powinny pełnić przede wszystkim funkcje przyrodnicze;
- 5) ocenę przydatności środowiska, polegającą na określeniu możliwości rozwoju i ograniczeń dla różnych rodzajów użytkowania i form zagospodarowania obszaru;
- 6) określenie uwarunkowań ekofizjograficznych, formułowanych w postaci wniosków z analiz, prognoz i ocen, o których mowa w pkt 1-5, stosownie do przedmiotu i skali sporządzanego planu zagospodarowania przestrzennego, które w szczególności obejmują:
- a) określenie przydatności poszczególnych terenów dla rozwoju funkcji użytkowych, a w szczególności: mieszkaniowej, przemysłowej, wypoczynkowo-rekreacyjnej, rolniczej, leśnej, uzdrowiskowej, komunikacyjnej, z uwzględnieniem infrastruktury niezbędnej do prawidłowego spełniania tych funkcji,
 - b) wskazanie terenów, których użytkowanie i zagospodarowanie, z uwagi na cechy zasobów środowiska i ich rolę w strukturze przyrodniczej obszaru, powinno być podporządkowane potrzebom zapewnienia prawidłowego funkcjonowania środowiska i zachowania różnorodności biologicznej,
 - c) określenie ograniczeń wynikających z konieczności ochrony zasobów środowiska lub występowania uciążliwości i zagrożeń środowiska oraz wskazanie obszarów, na których ograniczenia te występują.

CHARAKTERYSTYKA I STAN ŚRODOWISKA PRZYRODNICZEGO TERENU OBJĘTEGO ZMIANĄ

Istniejący stan zagospodarowania terenu

Obszar opracowania zmiany Studium obejmuje 3 tereny na północny-wschód od miasta Wielbark. Łączna powierzchnia terenów wynosi ok. 212,5 ha.

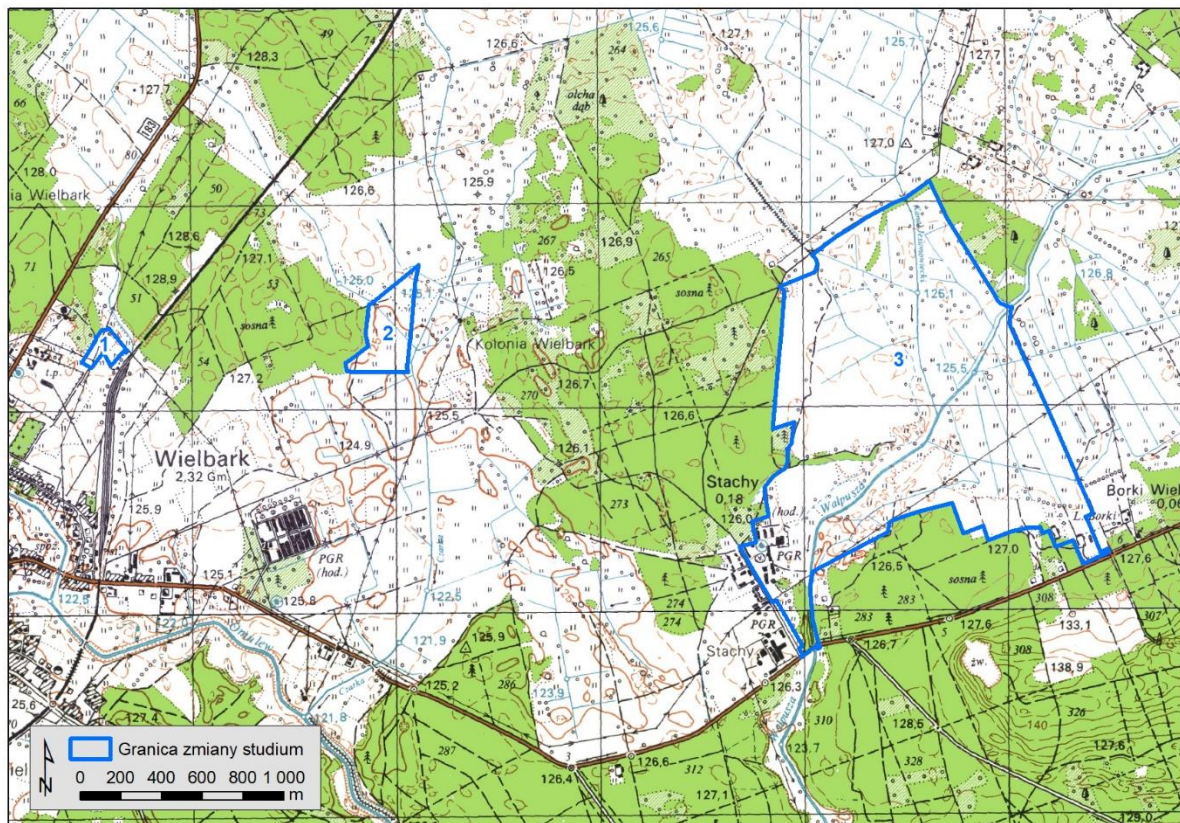
Fragment terenu nr 1 stanowi parking dla tirów IKEA, pozostała część to teren zielony odgradzony pasem zakrzewień. Najbliższe sąsiedztwo stanowią tereny otwarte oraz tereny leśne, a także przedsiębiorstwo IKEA Industry Wielbark. W sąsiedztwie znajduje się stadion leśny oraz Karczma

Leśniczanka. Od strony wschodnie obszar ograniczony jest linią kolejową relacji Ostrołęka-Szczytno, która nie ma znaczenia państwowego.

Teren nr 2 obejmuje dwie działki: 237/8 i 237/17, obręb Wielbark, które oddzielone są od siebie rowem, przebiegającym z północnego zachodu na południowy wschód. Jest to otwarty teren zielony, na którym występują pojedyncze zakrzewienia. Teren sąsiaduje z przedsiębiorstwem N.E.T. WOOD SP. Z O.O. Zakład produkcyjny, otwartymi terenami zielonymi oraz terenami leśnymi. W niedalekiej odległości występują trzy gospodarstwa rolne.

Teren nr 3 położony jest w miejscowości Stachy i obejmuje powierzchnię ponad 200 ha. Jest to teren niezabudowany, użytkowany rolniczo oraz stanowiący tereny zielone. Jedynie w południowo-zachodniej części występuje zabudowa gospodarstwa rolnego. Przez teren przebiega rzeka Wałpusza i jej dopływ, w okolicy których występują zadrzewienia i zakrzewienia, w szczególności w centralnej części terenu. Teren sąsiaduje ze zwartymi kompleksami leśnymi i terenami otwartymi. W bliskim sąsiedztwie znajduje się Leśnictwo Borki oraz przedsiębiorstwo Agrolok Sp. z o.o. - oddział Stachy, a także farma fotowoltaiczna.

Rysunek 1 Lokalizacja terenu objętego projektem planu miejscowego

Rysunek 2 Teren objęty projektem planu miejscowego na podkładzie ortofotomapy

Położenie fizycznogeograficzne i budowa geologiczna

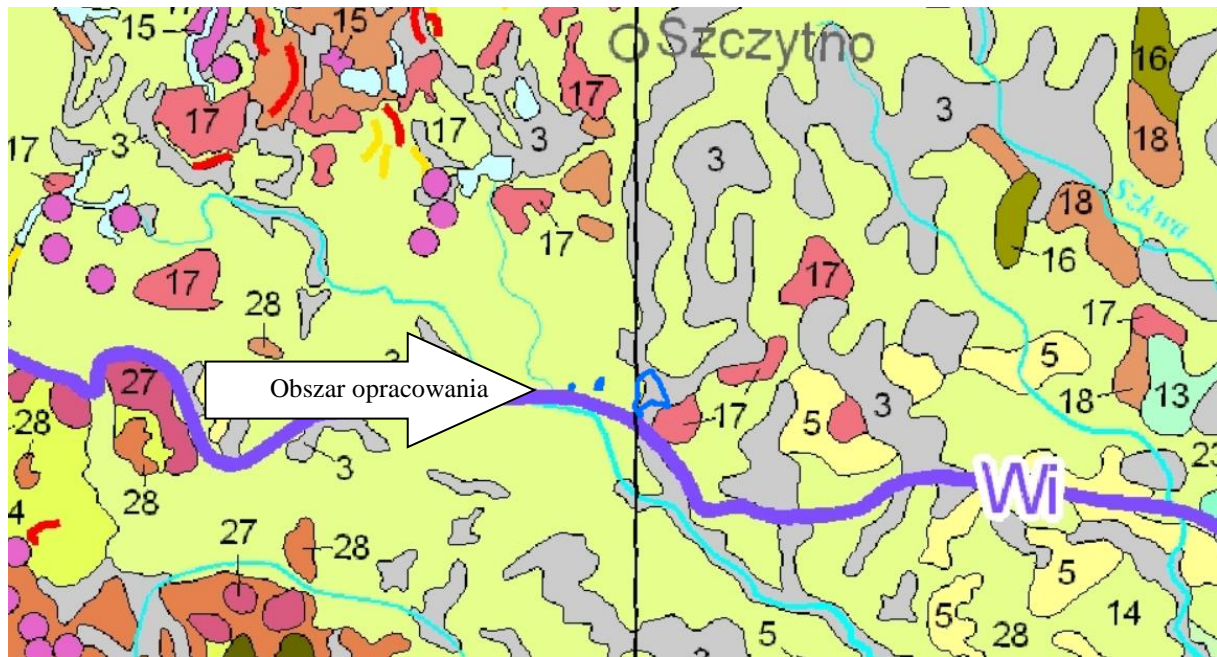
Według podziału fizycznogeograficznego Kondrackiego obszar opracowania położony jest w granicach mezoregionu Równina Mazurska (842.87). Stanowi on część makroregionu Pojezierze Mazurskie (842.8), które wchodzi w skład podprowincji Pojezierza Wschodniobałtyckie. Ponadto, południowy fragment terenu nr 3 położony jest w granicach mezoregionu Równina Kurpiowska (318.65), który stanowi część makroregionu Nizina Północnomazowiecka (318.6). Wchodzi on w skład podprowincji Nizin Środkowopolskich (318).

Obszar gminy Wielbark jest równinny i mało zróżnicowany. We wschodniej części gminy znajdują się niewielkie wzgórza moren czołowych. Ponadto, miejscowo występują wgłębienia stanowiące tarasy zalewowe rzek Omulew i Wałpusza. Gmina położona jest w zasięgu prekambryjskiej platformy wschodnioeuropejskiej, w jednostce tektonicznej zwanej synkliną perybałtycką. Na budowę geologiczną składają się utwory wytworzone w kambrze, ordowiku, sylurze i permie, a także w mezozoiku i kenozoiku. Te utwory glebowe przykryte są warstwą utworów powstałych w plejstocenie w czwartorzędzie, powstałe w wyniku zlodowacenia Warty.

Według mapy geologicznej Polski, na terenie opracowania występują przede wszystkim piaski i żwiry sandrowe. Są to utwory, które powstały w plejstocenie w czwartorzędzie, powstałe w wyniku

złodowacenia Północnopolskiego. Ponadto, występują tu piaski, żwiry, mady rzeczne oraz torfy i namuły powstałe w holocenie.

Rysunek 3 Fragment mapy geologicznej Polski ze wskazaną orientacyjną lokalizacją terenu objętego projektem planu

Fauna i flora

Obszar opracowania stanowią głównie tereny niezabudowane, niezagospodarowane lub użytkowane rolniczo, cechujące się ubogim składem gatunkowym. Naturalna roślinność to przede wszystkim roślinność trawiasta. Występują pojedyncze zakrzewienia i rzędy drzew i krzewów. Teren nr 3 charakteryzuje się największą różnorodnością biologiczną. Jest to związane z przepływającą rzeką Wałpuszą, w sąsiedztwie której występuje gęste zakrzewienie.

Tereny otwarte mogą stanowić siedlisko niewielkich zwierząt polnych takich jak nornice czy krety. Ze względu na sąsiedztwo terenów leśnych tereny mogą być okresowo penetrowane przez większe zwierzęta. Jednak bliskość zakładów przemysłowych, a także linii kolejowej ogranicza częstotliwość.

Klimat

Zgodnie z klimatyczną regionalizacją Polski, obszar opracowania znajduje się we wschodniej części regionu środkowomazurskiego. Charakteryzuje się on najmniejszą w skali kraju liczbą dni umiarkowanie chłodnych. Często występują tu dni umiarkowanie ciepłe z dużym zachmurzeniem oraz opadami. Wpływ na klimat ma tu napływ powietrza z kierunku południowo-wschodniego. Występują tu następujące warunki klimatyczne:

- średnia temperatura powietrza w styczniu: -3°C ,
- średnia temperatura powietrza w lipcu: 18°C ,

- średnia roczna temperatura powietrza: 7°C,
- średnie roczne sumy opadów: 600 mm,
- stosunkowo krótki okres wegetacji: ok. 170 dni,
- średnia liczba dni z pokrywą śnieżną: ok. 90 dni,
- przeważający wiatr: zachodni.

Klimat w dużej mierze kształtowany jest przez masy wilgotnego powietrza atlantyckiego oraz kontynentalnego, które sprzyjają wahaniom pogody. Bliskość obszarów leśnych łagodzi klimat oraz zjawiska atmosferyczne pojawiające się w obszarze opracowania.

Hałas

Głównym zagrożeniem akustycznym w gminie Wielbark jest hałas komunikacyjny, zarówno drogowy, jak i kolejowy. Poziom hałasu zależy od natężenia ruchu, stanu technicznego pojazdu oraz jakości nawierzchni drogowych. Ponadto, potencjalnym źródłem hałasu są zakłady usługowe, przemysłowe oraz urządzenia energetyczne. Na terenie gminy nie funkcjonują duże zakłady przemysłowe generujące hałas¹. W ostatnich latach nie przeprowadzono badań dotyczących zagrożenia akustycznego.

Wody powierzchniowe i podziemne

Główne Zbiorniki Wód Podziemnych

Obszar opracowania położony jest w całości w granicach Głównego Zbiornika Wód Podziemnych Subniecka Warszawska Nr 215.

Wody powierzchniowe i podziemne

Na terenie całej gminy Wielbark nie występują zbiorniki wód stojących. Głównym ciekim gminy Wielbark jest rzeka Omulew, która przepływa przez środkową część gminy z kierunku północno-zachodniego na południowy wschód. Na rzece Omulew zlokalizowane są punkty pomiarowo-kontrolne, w których badana jest czystość i jakość wód. Przed uruchomieniem oczyszczalni w Wielbarku, rzeka Omulew charakteryzowała się III klasą czystości.

Główny użytkowy poziom wodonośny zaliczany jest do klasy jakości IIb – jakość średnia, woda wymagająca uzdatniania oraz charakteryzuje się on słabą izolacją, miejscami jej brakiem. Stopień zagrożenia wód jest wysoki, miejscami średni. Wydajność potencjalnej studni wierconej wynosi 50-70 m³/h.²

¹ Program Ochrony Środowiska dla Gminy Wielbark Na Lata 2019 – 2022 z perspektywą na lata 2023 – 2026

² Źródło: dane udostępnione w serwisie <https://baza.pgi.gov.pl/resources.html?type=mhp&id=254>

Obszary objęte prawną ochroną na podstawie ustawy o ochronie przyrody

Obszar objęty opracowaniem zmiany studium położony jest poza prawnymi formami ochrony przyrody. Najbliższymi występującymi prawnymi formami ochrony przyrody są Obszar Specjalnej Ochrony Natura 2000 Puszcza Napiwodzko-Ramucka PLB280007 w odległości 0,75km, Obszar Specjalnej Ochrony Natura 2000 Doliny Omulwi i Płodownicy PLB140005 w odległości 1,15 km oraz Obszar Chronionego Krajobrazu Puszczy Napiwodzko-Ramuckiej w odległości 3,38 km. W promieniu 10 km znajduje się szereg pomników przyrody, z czego najbliższy położony jest w odległości 0,03 km.

ANALIZA MOŻLIWOŚCI ZAGOSPODAROWANIA TERENU

Ukształtowanie terenu jak i jego budowa geologiczna nie stanowią utrudnień dla jego zagospodarowania. Z przyrodniczego punktu widzenia, brak w obszarze cennych elementów, na które przekształcenie otwartych terenów zielonych pod obszary zabudowane mogłoby wpłynąć negatywnie.

SPISY

Rysunek 1 Lokalizacja terenu objętego projektem planu miejscowego.....	4
Rysunek 2 Teren objęty projektem planu miejscowego na podkładzie ortofotomapy.....	5
Rysunek 3 Fragment mapy geologicznej Polski ze wskazaną orientacyjną lokalizacją terenu objętego projektem planu.....	6